

Aanvullend huismusonderzoek Eendrachtstraat 6, Terschuur

Projectgegevens

Opdr. gvr.: VOF Bouwman
Betreft: Aanvullend onderzoek huismus
Opgest.: J. Mossink BSc, ecooloog
Contact: mossink@deslijpkruik.nl (0683222610)

Project: Eendrachtstraat 6 vervolg
Locatie: Eendrachtstraat 6, Terschuur
Uitvoering: De Slijpkruik Ecologie
Datum: 25-6-2021

1. Aanleiding en doel

Voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een huismusonderzoek uitgevoerd aan de Eendrachtstraat 6 in Terschuur. De initiatiefnemer heeft het voornemen om een bestemmingsplanwijziging (agrarisch naar wonen) aan te vragen voor het perceel. In totaal worden vijf gebouwen gesloopt en worden twee nieuwe woningen gerealiseerd. In maart 2021 heeft J. Mossink van de Slijpkruik Ecologie een ecologische quickscan uitgevoerd om de mogelijke effecten van de ingreep op de beschermde natuurwaarden in kaart te brengen.

Tijdens het veldbezoek van de ecologische quickscan (*Ecologische quickscan Eendrachtstraat 6 Terschuur - in het kader van een bestemmingsplanwijziging, Mossink 2021*) bleek dat de te slopen bebouwing potentieel geschikt is als nestplaats voor huismussen. Aansluitend aan het veldbezoek van de quickscan is daarom een eerste gerichte inventarisatieronde huismus uitgevoerd. Er werden in de omgeving huismussen gezien en gehoord, op het onderzochte erf werd echter geen nestindicerend gedrag of overige activiteit van huismussen vastgesteld. Omdat een quickscan en één gerichte inventarisatie niet voldoende is om beschermde gebiedsfuncties van huismus uit te sluiten is een tweede aanvullende inventarisatieronde uitgevoerd om te bepalen of er sprake is van overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de huismus.

Afbeelding 1: Luchtfoto van het onderzoeksgebied welke bestaat uit 5 te slopen gebouwen (rode kaders). Voor de nummering is dezelfde nummering als de slooptekening aangehouden. 8: pluimveestal, 6: stal, 7: werktuigenstalling, 4: opslag, 5: loods. Alle te slopen gebouwen zijn in potentie geschikt als nestlocatie voor huismus en andere broedvogels. Bron ondergrond: Google Maps 2021.

Omschrijving huismus

De huismus en haar functionele leefomgeving (inclusief nesten) zijn beschermd via de Vogelrichtlijn. De Vogelrichtlijn is opgenomen in de Wet natuurbescherming Artikel 3.1. Het nest van de huismus is jaarrond beschermd categorie 2: *'Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop'*. Het verstoren en vernietigen van de jaarrond beschermde verblijfplaats en het verstoren en vernietigen van vast slaap- en schuilplaatsen van de huismus, betekent een overtreding van de Wet natuurbescherming, artikel 3.1 lid 2 en lid 4. Voor het verstoren en vernietigen van een vaste rust- en verblijfplaats en schuilplaatsen van de huismus is een ontheffing nodig. Een onderdeel van deze ontheffing is een activiteitenplan. In een dergelijk plan wordt onder andere de juiste periode van werken, werkwijze en de mate van compensatie vastgesteld.

Om aan- of afwezigheid van vaste rust- en nestplaatsen vast te stellen is onderzoek uitgevoerd conform de richtlijnen van de Soortinventarisatieprotocollen Netwerk Groene Bureaus (versie juli 2017). Dit wil zeggen twee bezoeken van minimaal één uur in de periode 1 april - 20 juni, bij voorkeur uitgevoerd tussen één à twee uur na zonsopkomst of één à twee uur voor zonsondergang en bij goede weersomstandigheden. Hierbij wordt vooral gelet op de aanwezigheid van zingende mannetjes, paartjes, aanvoeren van nestmateriaal, aanwezigheid jongen en andere nestindicatieve waarnemingen. Ook is volledigheidshalve onderzocht of er voor huismussen belangrijke elementen op het perceel voorkomen zoals schuil- en slaapgelegenheid, foerageergebied en mogelijkheid tot het nemen van stofbaden. De habitat van de huismus moet namelijk voldoen aan een combinatie van deze elementen binnen een straal van enkele meters (dekking bij voedselbronnen) tot hooguit enkele honderden meters (nestplek en voedselbronnen). Overigens werd in de quickscan al vastgesteld dat op ieder moment voldoende dekking, slaapplekken, en foerageergebied behouden blijft.

Hieronder volgt een beschrijving van de werkwijze, gevolgd door resultaten en advies.

2. Methode

2.1 Huismusonderzoek

De huismusinventarisaties (tabel 2.1) zijn uitgevoerd door J. Mossink, ecooloog en ervaren huismusdeskundige van De Slijpkruik Ecologie. Voor dit onderzoek zijn grotendeels de richtlijnen van de Soortinventarisatieprotocollen Netwerk Groene Bureaus gevolgd. De eerste onderzoeksrunde vond iets later plaats dan 2 uur na zonsopkomst maar de huismussen in de omgeving waren op het moment van het veldbezoek zeer actief en goed te inventariseren. Tijdens het onderzoek is gelet op het daadwerkelijk voorkomen van huismussen, zingende mannetjes, invliegende exemplaren en nestindicatieve waarnemingen. Het plangebied is onderzocht door middel van gehoor- en zichtwaarnemingen. Het onderzoek is uitgevoerd door met behulp van een verrekijker het plangebied omgeving te inventariseren op huismusactiviteit en in het bijzonder nestplaatsen.

Tabel 2.1: Overzicht inventarisatiemomenten huismusonderzoek Eendrachtstraat 6 Terschuur

Datum	Periode-Temp-Weer	Doel inventarisatie
21 mei 2021	08.30-09.50, 13°C, zon en buien, ZW3 bft	Huisumus
17 juni 2021	06.15-07.15, 19°C, zonnig, W1 bft	Huisumus

3. Resultaten inventarisaties

3.1 Huismus

Tijdens de eerste inventarisatie op 21 mei zijn in de te slopen bebouwing geen nestlocaties van de huismus waargenomen in de te slopen bebouwing en in de beplanting. Wel werden enkele nesten van spreeuw en boerenzwaluw aangetroffen in de stallen en werktuigenstalling. Er werden tijdens het eerste veldbezoek geen huismussen gezien of gehoord op het onderzochte erf. In de omgeving waren daarentegen wel op meerdere plekken huismussen aanwezig. Zo waren er zingende mannetjes en foeragerende huismussen aanwezig op en rond de bebouwing aan de Eendrachtstraat 29 en 29a, en ook in de woonwijk ten zuiden van het plangebied waren huismussen aanwezig in diverse straten.

Tijdens het veldbezoek op 17 juni was er wederom veel activiteit van huismussen in de omgeving. Er werd door enkele huismussen regelmatig gefoerageerd in het weiland ten westen van het erf met de te slopen bebouwing. Deze mussen pendelden heen en weer tussen de bebouwing aan de Eendrachtstraat 29/29a en het weiland en werden niet op of in de te slopen gebouwen gezien. Ook in de tuin ten zuiden van de bestaande woning was enige tijd een groepje mussen aan het foerageren waarbij de haag langs de beek als dekking gebruikt werd. Deze mussen vertrokken in zuidelijke richting.

Mogelijke verklaringen voor het ontbreken van nestlocaties van huismus in de te slopen bebouwing zijn het feit dat er weinig mogelijkheid is om meerdere nesten bij elkaar in de buurt te bouwen terwijl huismussen juist graag met meerdere exemplaren in elkaars nabijheid nestelen. Ook is de hoeveelheid geschikte dekking rond de bebouwing gering. Weliswaar is er een groenstrook ten oosten van het erf maar hierin staan ook grote bomen en de aanwezige struiken bieden weinig bescherming tegen een predator zoals de sperwer.

Conclusie

Tijdens beide inventarisaties werd binnen het plangebied geen enkele vorm van territoriaal of nestindicerend gedrag vastgesteld en was de activiteit van huismussen op het erf nihil. Het is uitgesloten dat de voorgenomen ontwikkelingen leiden tot aantasting van nestplaatsen of andere essentiële onderdelen van de functionele leefomgeving van huismus. Een ontheffing en/of mitigerende en compenserende maatregelen zijn niet nodig.

Vanwege de aanwezigheid van huismussen in de omgeving is de kans groot dat eventuele voorzieningen in de nieuwbouw in gebruik genomen worden. Hiermee zou de lokale populatie versterkt kunnen worden en wordt een afname van potentiële nieuwe vestigingsmogelijkheden voorkomen. Het natuurinclusief bouwen met voorzieningen voor huismus, maar ook bijvoorbeeld vleermuizen, is dan ook sterk aan te raden.

3.2 Overige broedvogels

In de te slopen bebouwing zijn broedgevallen van spreeuw en boerenzwaluw vastgesteld. Ook werden er oud duivennesten aangetroffen. In het groen tegen en naast de oostelijke gevels werden geen nesten aangetroffen maar toekomstige broedgevallen van algemene zangvogels en duiven zijn niet uitgesloten. Voer de sloopwerkzaamheden en het verwijderen van opgaand groen uit buiten de broedperiode om verstoring of vernieling van nesten van algemene broedvogels te voorkomen. Het broedseizoen is geen vaste periode, maar voor de meeste soorten is de periode half maart - half augustus een goede indicatie, eerder of latere broedgevallen zijn mogelijk. Bezette nesten zijn altijd beschermd, onafhankelijk van de soort en het moment van nestelen. Het is niet mogelijk hiervoor ontheffing te krijgen. Voer voor het uitvoeren van de werkzaamheden in het broedseizoen een broedvogelcheck uit om vast te stellen of broedvogels aanwezig zijn.

Afbeelding 2: Locaties met veel activiteit en nestplaatsen huismus (gele ovalen) ten opzichte van het plangebied (rood kader). Bron: pdok.nl/viewer/luchtfoto.

4 Conclusie en advies

4.1 Conclusie en advies huismus

- De voorgenomen ontwikkelingen leiden niet tot aantasting of vernieling van vaste, jaarrond beschermde nesten of leefgebied van huismus. Een ontheffing of het treffen van mitigerende maatregelen ten aanzien van de huismus zijn niet aan de orde.
- De nieuwbouw van twee woningen biedt kansen voor bijvoorbeeld huismus en vleermuizen. Dit kan bijvoorbeeld door het toepassen van inmetselstenen en het toegankelijk maken van de ruimte tussen pannen en dakbeschot. Door vergroening van het terrein zal het plangebied ook in de toekomst geschikt leefgebied zijn voor huismus.

4.2 Overige soorten

- Houdt rekening met algemene broedvogels in bebouwing en te verwijderen begroeiing. Sloopwerkzaamheden en het verwijderen van opgaand groen dienen buiten het broedseizoen plaats te vinden om verstoring of vernieling van bezette nesten van algemene broedvogels te voorkomen. Het broedseizoen is geen vastgestelde periode. Indicatief wordt vaak de periode half maart - half augustus gehanteerd;
- Uiteraard geldt bij de uitvoering de algemene zorgplicht. Dit laatste betreft voornamelijk de aanwezigheid van broedvogels tijdens het broedseizoen, zie ook voorgaande punt en de ecologische quickscan.

5. Samenvatting wettelijk kader

In Nederland is de wetgeving omtrent de bescherming van natuurwaarden gesplitst in soortbescherming en gebiedsbescherming. Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Onder de Wet natuurbescherming zijn verschillende beschermingsregimes te onderscheiden: soorten van de Vogelrichtlijn (VR), soorten van de Habitatrichtlijn (HR) en overige beschermde soorten genoemd in bijlage A behorend bij artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Daarnaast hebben provincies de vrijheid om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Marterachtigen zoals een wezel en hermelijn stonden voor 2019 nog op de vrijstellingslijst van de Provincie Gelderland. In 2019 is deze vrijstelling vervallen, waardoor deze soorten beschermd zijn en nader onderzoek en eventuele ontheffingsaanvraag noodzakelijk is wanneer de soorten worden verwacht. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

Meer informatie over de Wet natuurbescherming is onder andere terug te vinden op de websites van de Rijksoverheid en de verschillende provincies.

